

**MINISTRY OF EDUCATION AND TRAINING
HO CHI MINH CITY UNIVERSITY OF ECONOMICS (UEH)**

PHAN THI HUYEN

**THE IMPACT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ON
COST STICKINESS – THE MODERATING ROLE OF
OWNERSHIP STRUCTURE IN LISTED COMPANIES ON THE
VIETNAMESE STOCK MARKET**

Major: Accounting

Code: 9340301

**SUMMARY OF THE DOCTORAL DISSERTATION
IN ECONOMICS**

Ho Chi Minh City – 2026

This dissertation is completed by Phan Thi Huyen at **University of Economics Ho Chi Minh City (UEH)**, Vietnam from 2023 to 2026 under the academic supervision of:

1. Assoc. Prof. Dr. Nguyen Thi Phuong Hong

First Reviewer:

Second Reviewer:.....

Third Reviewer:.....

This dissertation is to be defended before the University’s Council of Doctoral Dissertation Assessment of University of Economics Ho Chi Minh City (UEH) at hours, on.....

This dissertation could be found at following library(ies):
.....
.....

LIST OF RESEARCH HAVE BEEN PUBLISHED BY AUTHOR RELATED TO THE DISSERTATION

1. Phan Thi Huyen & Nguyen Thi Phuong Hong, 2025. Impact of corporate social responsibility on cost stickiness: Empirical evidence from listed companies in Vietnam. *Journal of Finance & Accounting Research*, No 5(36), pp. 89-93.

2. Phan Thi Huyen & Nguyen Thi Phuong Hong, 2025. The impact of State Ownership and Managerial Ownership on cost stickiness: Empirical evidence from listed companies on the Vietnam Stock Market. In *the International Conference on Business and Finance 2025*.

3. Phan Thi Huyen & Kieu Van Son, 2025. Impact of Institutional Ownership on Cost Stickiness: Empirical evidence from listed companies on the Stock Market of Vietnam. *Journal of Finance & Accounting Research*, No 6(37), pp. 88-91.

INTRODUCTION

1. Motivation for the Research

Corporate social responsibility (CSR) is playing an increasingly important role in modern business operations, focusing not only on profit but also on responsibility towards stakeholders, the environment, and society (Hopkins, 2012). Implementing CSR helps businesses enhance their reputation, brand value, increase customer loyalty, and improve operational efficiency through cost savings, increased labor productivity, and innovation (Moon & Parc, 2019; Öberseder et al., 2011). In Vietnam, along with the trend of sustainable development and government policies such as Decision 681/QĐ-TTg/2019 and Decision 882/QĐ-TTg/2022, CSR is gradually becoming an essential trend in business operations.

However, implementing CSR also generates many costs, such as environmental investment costs, employee welfare costs, and social activities. Therefore, managing and adjusting costs becomes a crucial issue in business operations. Accordingly, cost behavior is expressed in two main forms: cost stickiness and anti-cost stickiness. Cost stickiness occurs when costs decrease less than the corresponding increase in business activity (Anderson et al., 2003), while anti-cost stickiness occurs when costs decrease more sharply than the corresponding increase in business activity (Weiss, 2010). In the context of CSR often being associated with high costs (Habib &

Hasan, 2019), the question arises whether managers can adjust resources related to CSR to impact the cost stickiness of the business. This is an important issue because asymmetrical costing behavior can affect earnings forecasting, earnings management, and other management decisions.

Although several studies worldwide have examined the relationship between CSR and cost stickiness, the research results remain limited and inconsistent. In Vietnam, research on cost stability is still relatively new, especially research on the impact of CSR on cost stickiness, which has only been mentioned in the study by Hong & Trang (2025).

Furthermore, ownership structure is considered a crucial mechanism in corporate governance and has the potential to influence the cost behavior of businesses. Previous studies have suggested that agency costs and the tendency to build "management empires" can increase cost stability (Chen et al., 2012). The separation between ownership and management in modern businesses also gives rise to delegation issues, thereby affecting managers' resource allocation decisions and cost behavior. Through a review of research, the author found that ownership structure can play both a direct impact on cost stickiness and a moderating role in the relationship between CSR and cost stickiness. However, in Vietnam, no research has yet examined

both of these roles of ownership structure simultaneously. Therefore, studying the relationship between CSR, corporate social responsibility, and cost stickiness is of significant theoretical and practical importance for listed companies in Vietnam. Based on the above arguments and in conjunction with the identified research gaps, the author has chosen the topic "The impact of corporate social responsibility on cost stickiness - The moderating Role of Ownership Structure in Listed Companies on the Vietnamese Stock Market" as the research topic for their doctoral dissertation.

2. Research Objectives and Research Questions

2.1. Research Objectives

This dissertation aims to examine and analyze the impact of corporate social responsibility (CSR) and ownership structure on the cost stickiness of listed companies on the Vietnamese stock market, and to consider the regulatory role of ownership structure in the relationship between CSR and cost stickiness of listed companies on the Vietnamese stock market.

2.2. Câu hỏi nghiên cứu

(1) Does corporate social responsibility affect cost stickiness? If so, is this effect positive or negative?

(2) Does ownership structure affect cost stickiness? If so, is this effect positive or negative??

(3) Does the ownership structure have a moderating role in the impact of CSR on the cost stickiness? If so, does the ownership structure increase or decrease this relationship?

3. Subject and Scope of the Study

3.1 Research subject

The research subject of this dissertation includes three groups of relationships: The first group is the impact of CSR on the cost stickiness; the second group is the impact of ownership structure on cost stickiness; and the third group is the moderating role of ownership in the relationship between CSR and cost stickiness among listed companies on the Vietnamese stock market.

3.2. Research scope

Scope of space: The author conducted research at listed companies on the Vietnamese stock market (HOSE and HNX), excluding financial companies such as banks and securities firms.

Scope of data: The author uses secondary data collected from financial statements and annual reports of Vietnamese listed companies during the period 2020–2024.

4. Research Methodology

This thesis conducts quantitative research: after reviewing research and foundational theories (delegation, asymmetric

information, stakeholders, asymmetric costs, legality), the author develops hypotheses and models, collecting data from the financial statements/annual reports of 284 listed companies during the period 2020–2024 (1,420 observations). The author compares Pooled OLS, Fixed Effects, and Random Effects to select the appropriate model and applies FGLS when assumptions are violated; the results are discussed and theoretical and practical implications are drawn.

5. Contribution of the Study

5.1. Theoretically

Overall, the topic of cost stability is new but receiving considerable attention. Through a systematic review, the author has identified trends, main research directions, representative works/authors, and research gaps. No studies have simultaneously examined CSR, ownership structure, and the regulatory role of ownership structure on cost stickiness in the context of listed companies in Vietnam. The author proposes and tests this research model, contributing empirical evidence and a foundation for further research.

5.2. Practically

The research results of this dissertation show that CSR impacts cost stickiness and ownership structure (SO, IO, MAN), which also affects it. In particular, the research results of this dissertation provide

evidence of the moderating role of ownership structure (SO, IO, FOR, MAN) in influencing the impact of CSR on the cost stickiness of listed companies on the Vietnamese stock market. These research findings provide a useful scientific basis for interested parties such as listed company managers, banks, investors, auditing firms, and the Ministry of Finance to refer to, thereby enabling them to make appropriate related decisions.

6. Structure of the dissertation

In addition to the introduction and conclusion, the thesis has 5 chapters, specifically as follows:

Chapter 1. Literature Review

Chapter 2. Theoretical Frameworks

Chapter 3. Research Methodology

Chapter 4. Research Findings and Discussion

Chapter 5. Conclusion and Implications

CHAPTER 1. LITERATURE REVIEW

1.1. Literature Review Methodology

The research overview of this thesis was conducted by the author using the systematic literature review (SLR) method combined with a chronological review method.

1.2. 1.2. Overview of research on cost stickiness worldwide

To conduct a research overview on cost stickiness, the author used the Bibliometrix technique to synthesize 278 studies published from 2003 to February 2025. Bibliographic links to these studies were analyzed using the Visualization of Similarities (VOS) software and Bibliometrix, employing R_Studio to map the knowledge base on cost stickiness.

1.2.1. General overview of cost stickiness research

In this section, to describe the general state of research on cost stability, the author will conduct an analysis of the following contents: (1) Publication volume and growth trend of research on cost stickiness; (2) Document and copyright map analysis; (3) Keyword occurrence analysis.

The analysis reveals that research on cost stickiness is a relatively new topic in accounting, as evidenced by the significant increase in publications on this subject since 2021. The majority of studies were conducted in developed countries such as the US, the UK,

and China, indicating that cost stickiness is a topic that receives considerable attention both theoretically and practically. Furthermore, numerous studies have been published in prestigious Q1 journals, including *Accounting and Finance* and the *Journal of Management Accounting Research*. Simultaneously, keywords like “Performance” and “Corporate governance” appear frequently, reflecting a growing trend in research on the relationships between cost stickiness and other factors across different contexts.

1.2.2. Overview of research directions on cost stickiness worldwide

1.2.2.1. Experimental evidence for the existence of cost stickiness

The first and most influential publication in the field of cost stability research was the study by Anderson et al. (2003). These authors focused on determining whether costs have a “sticky” characteristic – specifically, whether costs increase more when activity expands or decrease more when activity contracts, with the same level of activity variability. Subsequent studies have tested the evidence for the existence of cost stickiness in different contexts (Dalla Via & Perego, 2014; Bugeja et al., 2015; Xu & Sim, 2017; Feng & Baijie, 2018; Ibrahim, 2018; Gray, 2020; Krisnadewi Ayu & Soewarno, 2020; Golden et al., 2020; Hong & Thao, 2021; Özkaya, 2021; Ko & Jung, 2022; Mayoral & Martín, 2024...).

Furthermore, previous studies have shown that cost stickiness testing can be performed on various cost types and primarily focuses on listed companies due to the ease of data collection. However, in Vietnam, research on cost stickiness remains quite limited; currently, only the study by Hong & Thao (2021) addresses this topic. Therefore, this is considered a potential research gap for the author to further explore.

1.2.2.1. Factors affecting cost stickiness

According to data analyzed up to February 2025, the development of research on cost stability has undergone many changes. Therefore, the authors classify the factors determining cost stability into groups including: Capital/Ownership Structure (Shen & Zhang, 2018; Yook & Kim, 2018; Prabowo et al., 2018; Xiao et al., 2024; Kong et al., 2025...), Corporate Management (Chen et al., 2012; Dierynck et al., 2012; Lee et al., 2020; Atasel et al., 2021; Le et al., 2022; Long et al., 2023; Jeon, 2024...), Enterprise Characteristics (Kim et al., 2022; Chang et al., 2024; Stanimirović et al., 2024;...), Policy/Strategy (Jiang et al., 2016; Cao & Dong, 2017; Zhang et al., 2019; Zhong et al., 2020; Ballas et al., 2022; Chen et al., 2023; Kim & Harjoto, 2024; Chiang et al., 2025;...), Information Quality/Income Management (Yang, 2019; Oh & Park, 2021; Abu-Serdaneh, 2023;...), Risk (Binhua & Boyuan, 2024; Darrough et al., 2025;...), Taxation

(Xu & Zheng, 2020; Guo et al., 2021; Chalevas et al., 2025;...), Technology/Innovation (Jia et al., 2023; Li et al., 2024; Shahzad et al., 2024;...), Culture/Politics (Kitching et al.) ... (2016; Kuo & Lee, 2023; Pan & et al., 2024;...), Stakeholders (Xin & et al., 2021; Li & Lu, 2022; Yang & et al., 2023;...), Competition/Growth/Stocks (Cheung & et al., 2018; Azeez & et al., 2022;...), and Other Factors (Shubita, 2023; Zadeh & Jalali, 2024; Yan & et al., 2025;...).

Through a review of research on factors affecting cost stickiness, the author found that previous studies were mainly conducted in developed countries and focused on listed companies due to the ease of data collection. However, in Vietnam, the number of publications on cost stability remains modest, particularly regarding the factors affecting cost stickiness, especially the impact of corporate social responsibility (CSR). In the context of increasing attention to sustainable development, researching the relationship between CSR and cost stickiness in listed companies on the Vietnamese stock market is a significant research gap and is relevant to current trends.

1.2.2.2. Economic consequences of cost stickiness

Following this research direction, the author analyzed previous studies on the groups of consequences resulting from cost stickiness. Therefore, these analyses by the author aim to provide information on the impact of cost stickiness on potential consequences

related to profit forecasting and management (Banker & Chen, 2006; Weiss, 2010; Ciftci et al., 2016; Silva et al., 2019; Abdullah, 2021; Hong & Thao, 2021; Hartlieb & Loy, 2022; Li & Sun, 2023; Lambert et al., 2024;...), accounting prudence (Banker et al., 2016; Makni Fourati et al., 2020;...), price factors (Tang et al., 2022; Xiao, 2023; Agarwal, 2024;...), or other consequences (Rouxelin et al., 2018; Sun et al., 2019; He et al., 2018; Sun et al., 2019; He et al., 2019). (2020; Chen & Wang, 2023; Ma et al., 2024; Ntounis & Vlismas, 2025;...). Due to the objective or subjective nature of corporate governance.

Through analyzing the consequences of cost stickiness, the author found that this phenomenon significantly affects earnings forecasting, profit management, stock prices, and the level of accounting prudence of businesses. Inflexible costs can reduce the accuracy of earnings forecasts, impacting management and investment decisions. Simultaneously, cost stickiness also influences the development of accounting policies and cost control strategies. Therefore, understanding this characteristic is crucial for managers, investors, and financial analysts alike in improving management efficiency and decision-making.

1.2.3. Overview of research on the impact of corporate social responsibility on cost stickiness

1.2.3.1. Overview of research on corporate social responsibility

An overview of research shows that CSR is receiving increasing attention from researchers and is becoming an important trend in the modern business landscape. Implementing CSR is not only linked to sustainable development goals but also closely related to corporate governance and the process of adjusting operational resources. Therefore, the implementation of CSR can impact the cost behavior and cost stability of businesses. Based on this, the following content focuses on evaluating studies on the impact of CSR on the cost stickiness.

1.2.3.2. Overview of research on the impact of corporate social responsibility on cost stickiness

Through a comprehensive analysis, the author found that research on the impact of CSR on cost stickiness is relatively new (12 papers) and that the number of studies worldwide remains limited, with inconsistent results. Although some studies have been conducted in developed and developing countries, to date, no research has focused on the context of listed companies on the Vietnamese stock market. Therefore, this is a significant and feasible research gap that warrants further exploration.

1.2.4. Overview of research on the role of capital ownership structure in cost stickiness

Through a comprehensive analysis, the author found that CSR has been considered in various roles in research on cost stability, such as independent variables, moderating variables, control variables, and mediating variables. Although there is much empirical evidence worldwide on the relationship between CSR and cost stickiness, no research in Vietnam has yet examined this issue. In particular, the moderating role of CSR in the relationship between CSR and cost stickiness has not been studied in the context of listed companies on the Vietnamese stock market. Therefore, this is considered a significant research gap, both theoretically and practically, for the author to further explore.

1.3. Overview of research on cost stickiness in Vietnam

In Vietnam, research on cost stickiness is still quite limited (Huong, 2018; Dang Thi Huyen Huong & Tran Tu Uyen, 2019; Hong & Thao, 2021; Hong & Trang, 2025). Although Hong & Trang (2025) examined the relationship between CSR and cost stability in Vietnamese listed companies, to date, no study has simultaneously analyzed the impact of CSR, the influence of capital ownership structure, and the moderating role of ownership structure in this relationship. This is the research gap the author explores.

1.4. Identify research gaps

After reviewing the research, the author found that many research gaps remain regarding the relationship among corporate

social responsibility, ownership structure, and cost stickiness. Specifically, there are gaps in empirical evidence as previous research results are inconsistent; gaps in the research sample due to studies mainly conducted in developed countries and not focusing on the Vietnamese context; gaps in empirical evidence as no studies have simultaneously examined the impact of CSR, ownership structure, and the moderating role of ownership structure on the relationship between CSR and cost stickiness; and gaps in theoretical understanding regarding the integration of relevant theories to explain this relationship. Therefore, the author conducted the research study "The Impact of Corporate Social Responsibility on Cost Stickiness – The moderating role of Ownership Structure in Listed Companies on the Vietnamese Stock Market" to help address these research gaps.

CHAPTER 2. THEORETICAL FRAMEWORKS

2.1. Corporate social responsibility

2.1.1. The concept of corporate social responsibility

From the perspectives of corporate social responsibility, the author finds that the views of Mourougan (2015) and Behringer & Szegedi (2016) on CSR are suitable for the research context of the thesis because these views align with the Vietnamese Government's policy when making decisions on sustainable development, as mentioned in the introduction. Furthermore, these views specifically state that CSR is a model that balances economic, environmental, and social benefits; these are also the three criteria the author uses to score and measure CSR.

2.1.2. Methods for measuring corporate social responsibility

In this study, the authors measure corporate social responsibility (CSR) using content analysis based on the Global Reporting Initiative (GRI) Standards (2016). This method helps to systematically assess the level of CSR disclosure by businesses across economic, environmental, and social aspects, in line with current sustainable development trends.

2.1.3. The concept of corporate social responsibility disclosure

Gray et al. (1996) argued that CSR refers to the distribution of social and environmental impacts from a company's economic activities to specific interest groups in society and their impact on the entire community.

2.2. Cost stickiness

2.2.1. The concept of cost

According to Vietnamese Accounting Standard No. 01 (Ministry of Finance, 2002): “*Expenses are the total value of items that reduce economic benefits during the accounting period in the form of cash outflows, asset deductions, or the incurrence of liabilities that lead to a reduction in equity, excluding distributions to shareholders or owners*”.

2.2.2. Cost classification

Costs in a business can be classified from various perspectives. In this thesis, the author classifies costs according to management accounting, cost accounting, and the information presented in the income statement to meet the business's management and financial reporting objectives.

2.2.3. The concept of cost stickiness

Anderson et al. (2003) provided evidence that the increase in costs associated with increasing activities is greater than the decrease

in costs associated with decreasing equivalent activities, concluding that costs are stable. The authors argued in their model that if “cost stickiness” occurs in the volatility of selling, general, and administrative (SG&A) expenses, then the change in SG&A when revenue increases will be greater than the change in SG&A when revenue decreases, provided that $\beta_1 > 0$ and $\beta_2 < 0$.

2.2.4. Several models for measuring cost stickiness

In this study, the author chose Anderson et al.'s (2003) model to measure cost stickiness because it is highly generalizable and widely used. Meanwhile, the model of Ronen Weiss (2010) requires data from multiple observation periods; the model of Rajiv D. Banker & Chen (2006) focuses on cost and income variability; and the model of Eric Noreen & Soderstrom (1994, 1997) only considers one type of cost and a specific research object.

2.3. Ownership structure

In this study, the author selected ownership structures that can provide comprehensive data and are relevant to the context of listed companies on the Vietnamese stock market for inclusion in the research model, namely state ownership, institutional ownership, foreign ownership, and management ownership.

2.4. Theoretical Framework

2.4.1. Agency Theory

2.4.1.1. Theoretical Content

2.4.1.2. Applying Theory

2.4.2. Asymmetric Information Theory

2.4.2.1. Theoretical Content

2.4.2.2. Applying Theory

2.4.3. Stakeholder Theory

2.4.3.1. Theoretical Content

2.4.3.2. Applying Theory

2.4.4. Asymmetric Cost Theory

2.4.4.1. Theoretical Content

2.4.4.2. Applying Theory

2.4.5. Legitimacy Theory

2.4.5.1. Theoretical Content

2.4.5.2. Applying Theory

CHAPTER 3. RESEARCH METHODOLOGY

3.1. Hypothesis Development and Proposed Research Model

3.1.1. Hypothesis Development

3.1.1.1 The impact of corporate social responsibility on cost stickiness.

H1: Corporate social responsibility has a negative impact on cost stickiness.

3.1.1.2. The impact of ownership structure on cost stickiness

H2: State ownership has a positive impact on cost stickiness.

H3: Institutional ownership has a negative impact on cost stickiness.

H4: Foreign ownership has a positive impact on cost stickiness.

H5: Managerial ownership negatively impacts on cost stickiness

3.1.1.3. Corporate social responsibility, cost stickiness: The moderating role of ownership structure.

H6: State ownership strengthens the influence of CSR on cost stickiness

H7: Institutional ownership weakens the influence of CSR on cost stickiness

H8: Foreign ownership strengthens the influence of CSR on cost stickiness.

H9: Managerial ownership weakens the influence of CSR on cost stickiness

3.1.2. Proposed Research Model

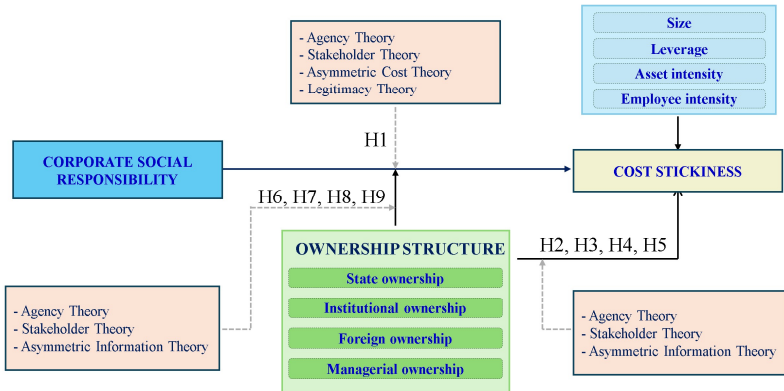

Figure 3.1. Proposed Research Model

3. (Source: Author proposed)

3.2. Research methods and process

3.2.1. Research methods

In the thesis, the author uses quantitative research methods.

3.2.2. Research Process

The research process of this thesis was carried out by the author following key steps to ensure systematicity and alignment with the research objectives. First, the author conducted a systematic and chronological review to identify the theoretical basis, research gaps, and build a research model. Next, quantitative data for the research was collected and processed to test the proposed research hypotheses.

Finally, the author analyzed and discussed the research results, thereby providing comments and suggestions with relevant implications for businesses and stakeholders.

3.3. Regression Model

To test hypothesis H1 regarding the impact of CSR on cost stickiness, the first regression model is proposed as follows:

$$\text{LNSGA}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{LNSALE}_{it} + \beta_2 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} + \beta_3 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} + \beta_4 \text{CSR}_{it} + \beta_5 \text{SIZE}_{it} + \beta_6 \text{AI}_{it} + \beta_7 \text{LEV}_{it} + \beta_8 \text{EI}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

To test hypotheses H2, H3, H4, and H5 regarding the impact of ownership structure on cost stickiness, a second regression model is proposed as follows:

$$\text{LNSGA}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{LNSALE}_{it} + \beta_2 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} + \beta_3 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{SO}_{it} + \beta_4 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{IO}_{it} + \beta_5 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{FOR}_{it} + \beta_6 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{MAN}_{it} + \beta_7 \text{SO}_{it} + \beta_8 \text{IO}_{it} + \beta_9 \text{FOR}_{it} + \beta_{10} \text{MAN}_{it} + \beta_{11} \text{SIZE}_{it} + \beta_{12} \text{AI}_{it} + \beta_{13} \text{LEV}_{it} + \beta_{14} \text{EI}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

To test the hypotheses (H₆, H₇, H₈, H₉) about the moderating role of ownership structure in the relationship between CSR and cost stickiness, the third regression model is proposed as follows:

$$\text{LNSGA}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{LNSALE}_{it} + \beta_2 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} + \beta_3 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} + \beta_4 \text{CSR}_{it} + \beta_5 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} * \text{SO}_{it} + \beta_6 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} * \text{IO}_{it} + \beta_7 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} * \text{FOR}_{it} + \beta_8 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} * \text{MAN}_{it} + \varepsilon_{it}$$

$$\beta_9\text{SOit} + \beta_{10}\text{IOit} + \beta_{11}\text{FORit} + \beta_{12}\text{MANit} + \beta_{13}\text{SIZEit} + \beta_{14}\text{AIit} + \beta_{15}\text{LEVit} + \beta_{16}\text{EIit} + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

3.4. Variables Measurement

3.4.1. Dependent variables

The author uses the Anderson et al. (2003) model to measure cost stickiness of SG&A:

$$\text{Log} \frac{\text{SG\&A}_t}{\text{SG\&A}_{t-1}} = \beta_0 + \beta_1 \text{Log} \frac{\text{SALE}_t}{\text{SALE}_t} + \beta_2 \text{DEC}_t \times \text{Log} \frac{\text{SALE}_t}{\text{SALE}_t} + \varepsilon$$

3.4.2. Independent variable and moderating variable

3.4.2.1. Independent variable

The CSR variable is calculated using the following formula:

$$\text{CSR}_{it} = \frac{\sum_{i=0}^{n=77} X_t}{n}$$

In this context: CSR_{it} is the total CSR disclosure index of company *i* in year *t*, with $0 < \text{CSR}_{it} < 1$. The CSR disclosure score (X_t) in each observation is calculated based on the total score that company *i* achieved in year *t* across 33 criteria, divided by the maximum total score ($n = 77$ points).

3.4.2.2. Measuring variables related to ownership structure

In this thesis, the author uses four variables related to ownership structure, including state ownership, institutional ownership, managerial ownership, and foreign ownership. These variables are measured by the corresponding percentage of ownership of each type of ownership in the enterprise.

3.4.3. Control variable

3.5. Research sample, data collection methods, and data analysis techniques

3.5.1. Research sample and data collection methods

3.5.1.1. Research sample

The final sample of the thesis consists of 284 listed companies, corresponding to 1,420 observations over the 5-year period 2020-2024.

3.5.1.2. Data collection

Data used to measure variables and test the NC hypothesis were collected from published data sources of listed companies on HOSE and HNX.

3.5.2. Data analysis techniques

3.5.2.1. Panel Data Analysis

3.5.2.2. Choose the Appropriate Model

3.5.2.3. Test the defects of the model

CHAPTER 4. RESEARCH FINDINGS AND DISCUSSION

4.1. Descriptive Analysis

4.1.1. Descriptive statistical analysis of corporate social responsibility of listed companies on the Vietnamese stock market during the period 2020 – 2024

4.1.2. Descriptive statistical analysis of the fluctuations in selling expenses and administrative expenses

4.1.3. Descriptive statistical analysis of fluctuations in sales revenue

4.1.4. Descriptive statistical analysis of ownership structure variables

4.2. Research results and discussion

4.2.1. The impact of corporate social responsibility on cost stickiness

4.2.1.1. Choose the Appropriate Model

The test results indicate that Pooled OLS is the most appropriate model.

4.2.1.2. Test the defects of the model

The results of testing the assumptions show that only one assumption was violated, which is homoscedasticity. To address this violation, the author performs estimation using the FGLS method.

Table 4.5. Comparison of results of four models: POOLED OLS, FEM, REM, FGLS

	POOLED OLS	FEM	REM	FGLS
LNSALE	0,731***	0,769***	0,731***	0,579***
	[34,39]	[30,61]	[34,39]	[20,59]

LNSALE*DEC	-0,651***	-0,786***	0,651***	-0,245***
	[-9,60]	[-9,67]	[-9,60]	[-3,90]
LNSALE*DEC*CSR	3,121***	2,337***	3,121***	0,802**
	[10,07]	[6,13]	[10,07]	[2,47]
CSR	0,296***	0,171**	0,296***	0,0820***
	[5,49]	[2,52]	[5,49]	[3,38]
SIZE	0,00921	0,438***	0,00921	0,00909**
	[1,06]	[7,19]	[1,06]	[2,44]
AI	0,0248**	0,0444	0,0248**	-0,00349
	[2,26]	[0,91]	[2,26]	[-0,55]
LEV	-0,000364	0,00186***	0,000364	0,000175*
	[-1,63]	[-2,72]	[-1,63]	[-1,81]
EI	-0,0215**	0,0233	0,0215**	0,00172
	[-2,27]	[0,59]	[-2,27]	[0,36]
cons	-0,334***	-5,017***	0,334***	-0,0887*
	[-3,00]	[-8,49]	[-3,00]	[-1,84]
N	1420	1420	1420	1420
R-squared	0,634	0,699		
* p<0.1, ** p<0.05, *** p<0.01				

(Source: Author summarized)

4.2.1.3. Discussion

The results in Table 4.5 show that the coefficient $\beta_3 = 0.802 > 0$ and is statistically significant at the 1% level, reflecting that higher CSR reduces the cost stickiness of SG&A, thus accepting hypothesis H1.

4.2.2. The impact of ownership structure on cost stickiness

4.2.2.1. Choose the Appropriate Model

The test results indicate that Pooled OLS is the most appropriate model.

4.2.2.2. Test the defects of the model.

The results of testing the assumptions show that only one assumption was violated, which is homoscedasticity. To address this violation, the author performs estimation using the FGLS method.

Table 4.6. Comparison of results of four models: POOLED OLS, FEM, REM, FGLS

Mô hình				
Nhân tố	POOL OLS	FEM	REM	FGLS
LNSALE	0,762***	0,771***	0,762***	0,637***
	[39,04]	[32,68]	[39,04]	[24,98]
LNSALE*DEC	-0,966***	-1,097***	-0,966***	-0,617***
	[-11,25]	[-10,19]	[-11,25]	[-8,49]
LNSALE*DEC*SO	-0,0108***	0,0143***	-0,0108***	0,00582***
	[-7,49]	[-7,69]	[-7,49]	[-4,89]
LNSALE*DEC*IO	0,0155***	0,0164***	0,0155***	0,00940***
	[12,99]	[10,24]	[12,99]	[7,02]
LNSALE*DEC*FOR	0,00124	-0,00241	0,00124	-0,00101
	[0,25]	[-0,42]	[0,25]	[-0,38]

LNSALE*DEC*MAN	0,00490*	0,00549*	0,00490*	0,00349*
	[1,80]	[1,70]	[1,80]	[1,67]
SO	-0,000408**	-0,000151	-0,000408**	-
	[-2,17]	[-0,25]	[-2,17]	[-2,51]
IO	0,000634***	0,000538	0,000634***	0,000186**
	[3,16]	[0,92]	[3,16]	[2,13]
FOR	-0,000115	-0,00229	-0,000115	-0,000103
	[-0,30]	[-1,43]	[-0,30]	[-0,86]
MAN	-0,0000192	-0,000352	-0,0000192	-0,000144
	[-0,06]	[-0,58]	[-0,06]	[-0,99]
SIZE	0,0156**	0,181***	0,0156**	0,0122***
	[2,04]	[2,99]	[2,04]	[3,90]
AI	-0,0252**	-0,0411	-0,0252**	-0,0196***
	[-2,29]	[-0,89]	[-2,29]	[-3,39]
LEV	-0,000203	-0,000615	-0,000203	-0,000092
	[-0,99]	[-0,95]	[-0,99]	[-1,04]
EI	0,0052	0,0293	0,0052	0,00899**
	[0,59]	[0,78]	[0,59]	[2,03]
cons	-0,159	-1,907***	-0,159	-0,0601
	[-1,55]	[-3,14]	[-1,55]	[-1,38]
N	1420	1420	1420	1420
R-sq	0,697	0,736		
t statistics in brackets				
* p<0,1, ** p<0,05, *** p<0,01				

(Source: Author summarized)

4.2.2.3. Discussion

The results in Table 4.6 show that state ownership increases the cost stickiness of SG&A, while institutional and managerial ownership decrease it; conversely, foreign ownership has no statistically significant effect on cost stickiness in Vietnamese listed companies.

4.2.3. The moderating role of ownership structure in the relationship between CSR and cost stickiness

4.2.3.1. Regression results

The test results indicate that Pooled OLS is the most appropriate model.

4.2.3.2. Test the defects of the model

The results of testing the assumptions show that only one assumption was violated, which is homoscedasticity. To address this violation, the author performs estimation using the FGLS method.

Table 4.7. Comparison of results of four models: POOLED OLS, FEM, REM, FGLS

Nhân tố \ Mô hình	POOLED OLS	FEM	REM	FGLS
LNSALE	0,767***	0,774***	0,767***	0,635***
	[39,33]	[32,71]	[39,33]	[25,35]
LNSALE*DEC	-0,620***	-0,777***	-0,620***	-0,342***
	[-9,96]	[-10,08]	[-9,96]	[-6,05]
LNSALE*DEC*CSR	-2,239***	-2,054***	-2,239***	-1,912***
	[-3,90]	[-2,97]	[-3,90]	[-4,10]
CSR	0,116**	0,114*	0,116**	0,0438**
	[2,24]	[1,75]	[2,24]	[2,24]
LNSALE*DEC*CSR*SO	-0,0505***	0,0628***	-0,0505***	-0,0286***
	[-5,62]	[-5,68]	[-5,62]	[-3,93]
LNSALE*DEC*CSR*IO	0,0833***	0,0882***	0,0833***	0,0545***
	[10,98]	[8,90]	[10,98]	[6,79]
LNSALE*DEC*CSR*FOR	-0,0315	-0,0412	-0,0315	-0,0180**
	[-1,38]	[-1,59]	[-1,38]	[-2,06]
LNSALE*DEC*CSR*MAN	0,0448**	0,0446**	0,0448**	0,0315**
	[2,43]	[2,04]	[2,43]	[2,31]
SO	-0,00014	-9,4E-06	-0,00014	-1,9E-05
	[-0,77]	[-0,02]	[-0,77]	[-0,28]
IO	0,000346*	0,000344	0,000346*	0,000106
	[1,75]	[0,59]	[1,75]	[1,24]
FOR	-0,00025	0,00310**	-0,00025	-0,00018
	[-0,63]	[-2,01]	[-0,63]	[-1,55]
MAN	1,94E-05	-0,000363	1,94E-05	-6E-05
	[0,06]	[-0,61]	[0,06]	[-0,43]

SIZE	0,0126	0,134**	0,0126	0,00948***
	[1,56]	[2,13]	[1,56]	[2,92]
AI	-0,0261**	-0,0577	-0,0261**	-0,0186***
	[-2,36]	[-1,23]	[-2,36]	[-3,28]
LEV	-0,00015	-0,000372	-0,00015	-6,7E-05
	[-0,73]	[-0,57]	[-0,73]	[-0,76]
EI	0,00461	0,0329	0,00461	0,00721*
	[0,52]	[0,87]	[0,52]	[1,67]
cons	-0,14	-1,318**	-0,14	-0,0518
	[-1,36]	[-2,06]	[-1,36]	[-1,17]
N	1420	1420	1420	1420
R-sq	0,699	0,735		
* p<0,1, ** p<0,05, *** p<0,01				

(Source: Author summarized)

4.2.3.3. Discussion

Regarding the regulatory role of ownership structure, the study results show that state ownership (SO) and foreign ownership (FOR) increase the impact of CSR on cost stickiness, whereas institutional ownership (IO) and manager ownership (MAN) reduce it.

CHAPTER 5. CONCLUSION AND IMPLICATIONS

5.1. General Conclusion

5.2. Implications

5.2.1. Theoretical Implications

Through a systematic review of previous studies, this thesis outlines the research landscape on cost stickiness worldwide and in Vietnam, including research trends, main research directions, representative works, and existing gaps. The review results show that this topic is relatively new, especially in the Vietnamese context and in relation to CSR and ownership structure. Although previous studies have individually examined the impact of CSR on cost stickiness, the impact of ownership structure on cost stickiness, and the regulatory role of ownership structure, no study has simultaneously analyzed all three groups of relationships in listed companies on the Vietnamese stock market. Therefore, this thesis contributes to the theoretical basis on the impact of CSR on cost stickiness and the regulatory role of ownership structure, thereby informing further research on this topic in the Vietnamese context.

5.2.2. Practical Implications

Based on the research results, the author draws several relevant and useful implications for listed companies on the stock market, banks,

investors, auditing firms, and the Ministry of Finance to make appropriate economic decisions.

5.3. Limitations and future research direction

The study has several limitations: it did not fully consider all governance moderating variables (Board of Directors, CEO, governance structure), did not examine the mediating role (e.g., corporate social responsibility) between CSR and cost stickiness, and did not address endogenous capacity in the model. Measurement is also limited as it only uses the Anderson et al. (2003) scale for cost stickiness and the 2016 GRI published level for CSR; comparisons with other scales are needed for verification. Furthermore, the study only focuses on total SG&A costs and does not analyze other cost types or industry differences.

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH**

PHAN THỊ HUYỀN

**TÁC ĐỘNG CỦA TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI DOANH NGHIỆP
ĐẾN TÍNH ỔN ĐỊNH CHI PHÍ – VAI TRÒ ĐIỀU TIẾT CỦA
CẤU TRÚC SỞ HỮU VỐN TẠI CÁC DOANH NGHIỆP NIÊM
YẾT TRÊN THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Kế toán

Mã số: 9340301

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Tp. Hồ Chí Minh – Năm 2026

Công trình được hoàn thành bởi Phan Thị Huyền tại **Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh** từ năm 2023 đến 2026.

Người hướng dẫn khoa học:

1. PGS. TS. Nguyễn Thị Phương Hồng

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Phản biện 3:

Luận án được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp trường họp tại

.....

Vào hồi ... giờ ... ngày ... tháng ... năm 20.....

Có thể tìm hiểu luận án tại thư viện:

.....

.....

DANH MỤC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Phan Thi Huyen & Nguyen Thi Phuong Hong, 2025. Impact of corporate social responsibility on cost stickiness: Empirical evidence from listed companies in Vietnam. *Journal of Finance & Accounting Research*, No 5(36), pp. 89-93.

2. Phan Thi Huyen & Nguyen Thi Phuong Hong, 2025. The impact of State Ownership and Managerial Ownership on cost stickiness: Empirical evidence from listed companies on the Vietnam Stock Market. In *the International Conference on Business and Finance 2025*.

3. Phan Thi Huyen & Kieu Van Son, 2025. Impact of Institutional Ownership on Cost Stickiness: Empirical evidence from listed companies on the Stock Market of Vietnam. *Journal of Finance & Accounting Research*, No 6(37), pp. 88-91.

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Sự cần thiết của đề tài

Trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp (CSR) ngày càng đóng vai trò quan trọng trong hoạt động kinh doanh hiện đại khi không chỉ hướng đến mục tiêu lợi nhuận mà còn chú trọng trách nhiệm đối với các bên liên quan, môi trường và xã hội (Hopkins, 2012). Việc thực hiện CSR giúp doanh nghiệp nâng cao uy tín, giá trị thương hiệu, gia tăng lòng trung thành của khách hàng và cải thiện hiệu quả hoạt động thông qua tiết kiệm chi phí, nâng cao năng suất lao động và thúc đẩy đổi mới sáng tạo (Moon & Parc, 2019; Öberseder và cộng sự, 2011). Tại Việt Nam, cùng với xu hướng phát triển bền vững và các chính sách của Chính phủ như Quyết định 681/QĐ-TTg/2019 và Quyết định 882/QĐ-TTg/2022, CSR đang dần trở thành xu hướng tất yếu trong hoạt động của doanh nghiệp.

Tuy nhiên, việc thực hiện CSR cũng làm phát sinh nhiều khoản chi phí như chi phí đầu tư môi trường, phúc lợi người lao động hay các hoạt động xã hội. Do đó, việc quản lý và điều chỉnh chi phí trở thành vấn đề quan trọng trong hoạt động doanh nghiệp. Theo đó, hành vi chi phí được thể hiện qua hai dạng chính là tính ổn định chi phí (cost stickiness) và chống tính ổn định chi phí (anti-cost stickiness). Tính ổn định chi phí xảy ra khi chi phí giảm ít hơn mức tăng tương ứng của hoạt động kinh doanh (Anderson và cộng sự, 2003), trong khi chống tính ổn định chi phí xảy ra khi chi phí giảm mạnh hơn mức tăng tương

ứng của hoạt động (Weiss, 2010). Trong bối cảnh CSR thường gắn với chi phí cao (Habib & Hasan, 2019), câu hỏi đặt ra là liệu nhà quản lý có điều chỉnh nguồn lực liên quan đến CSR để tác động đến tính ổn định chi phí của doanh nghiệp hay không. Đây là vấn đề quan trọng bởi hành vi chi phí bất đối xứng có thể ảnh hưởng đến dự báo lợi nhuận, quản trị lợi nhuận và các quyết định quản trị khác.

Mặc dù đã có một số nghiên cứu trên thế giới xem xét mối quan hệ giữa CSR và tính ổn định chi phí, kết quả nghiên cứu vẫn còn hạn chế và chưa thống nhất. Tại Việt Nam, nghiên cứu về tính ổn định chi phí còn khá mới, đặc biệt nghiên cứu về tác động của CSR đến tính ổn định chi phí mới chỉ được đề cập trong nghiên cứu của Hong & Trang (2025).

Bên cạnh đó, cấu trúc sở hữu vốn (CTSHV) được xem là một cơ chế quan trọng trong hệ thống quản trị doanh nghiệp và có khả năng ảnh hưởng đến hành vi chi phí của doanh nghiệp. Các nghiên cứu trước cho rằng chi phí đại diện và xu hướng xây dựng “đế chế quản lý” có thể làm gia tăng tính ổn định chi phí (Chen và cộng sự, 2012). Sự tách biệt giữa quyền sở hữu và quyền quản lý trong doanh nghiệp hiện đại cũng làm phát sinh các vấn đề ủy nhiệm, từ đó ảnh hưởng đến quyết định điều chỉnh nguồn lực và hành vi chi phí của nhà quản lý. Qua tổng quan nghiên cứu, tác giả nhận thấy CTSHV có thể đóng vai trò vừa là nhân tố tác động trực tiếp đến tính ổn định chi phí, vừa là nhân

tố điều tiết trong mối quan hệ giữa CSR và tính ổn định chi phí. Tuy nhiên, tại Việt Nam hiện chưa có nghiên cứu nào xem xét đồng thời hai vai trò này của CTSHV. Vì vậy, nghiên cứu mối quan hệ giữa CSR, CTSHV và tính ổn định chi phí có ý nghĩa quan trọng cả về lý thuyết và thực tiễn đối với các doanh nghiệp niêm yết Việt Nam. Từ những lập luận trên và kết hợp với các khoảng trống nghiên cứu đã được xác định, tác giả chọn đề tài “Tác động của trách nhiệm xã hội doanh nghiệp đến tính ổn định chi phí - Vai trò điều tiết của cấu trúc sở hữu vốn tại các doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán Việt Nam” làm đề tài nghiên cứu cho luận án tiến sĩ của mình.

2. Mục tiêu nghiên cứu và câu hỏi nghiên cứu

2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Luận án được thực hiện nhằm kiểm định và phân tích tác động của trách nhiệm xã hội doanh nghiệp (TNXHĐN) và cấu trúc sở hữu vốn (CTSHV) đến tính ổn định chi phí của các doanh nghiệp niêm yết (DNNY) trên thị trường chứng khoán (TTCK) Việt Nam, đồng thời xem xét vai trò điều tiết của CTSHV đối với mối quan hệ giữa TNXHĐN và tính ổn định chi phí của các DNNY trên TTCK Việt Nam.

2.2. Câu hỏi nghiên cứu

(1) TNXHĐN có ảnh hưởng đến tính ổn định chi phí của DN hay không? Nếu có, ảnh hưởng này là cùng chiều hay ngược chiều?

(2) CTSHV có ảnh hưởng đến tính ổn định chi phí của DN hay không? Nếu có, ảnh hưởng này là cùng chiều hay ngược chiều?

(3) CTSHV có vai trò điều tiết ảnh hưởng đối với tác động của TNXH đến tính ổn định chi phí của DN hay không? Nếu có, CTSHV làm gia tăng hay suy giảm tác động của CSR đến tính ổn định chi phí?

3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu

3.1 Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận án bao gồm 3 nhóm mối quan hệ: Nhóm thứ nhất là *tác động của TNXHDN đến tính ổn định chi phí của DN*; Nhóm thứ hai là *tác động của CTSHV đến tính ổn định chi phí của DN*; Nhóm thứ ba là *vai trò điều tiết của CTSHV ảnh hưởng đối với tác động của TNXH đến tính ổn định chi phí của DN*.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi về không gian: Tác giả thực hiện nghiên cứu tại các DNNY trên TTCK Việt Nam (HOSE và HNX), ngoại trừ các công ty tài chính như ngân hàng và công ty chứng khoán.

Phạm vi về dữ liệu: Luận án sử dụng dữ liệu thứ cấp được thu thập từ báo cáo tài chính (BCTC) và báo cáo thường niên (BCTN) của các DNNY trong giai đoạn 2020–2024.

4. Phương pháp nghiên cứu

Luận án thực hiện nghiên cứu định lượng: sau khi tổng quan nghiên cứu và các lý thuyết nền tảng (ủy nhiệm, thông tin bất cân xứng, các bên liên quan, chi phí bất cân xứng, hợp pháp), tác giả xây dựng giả thuyết và mô hình, thu thập dữ liệu từ BCTC/BCTN của 284 DNNY niêm yết giai đoạn 2020–2024 (1.420 quan sát). Tác giả so sánh Pooled OLS, Fixed Effects và Random Effects để lựa chọn mô hình thích hợp và áp dụng FGLS khi có vi phạm giả định; kết quả được thảo luận và rút ra hàm ý lý thuyết cùng thực tiễn.

5. Đóng góp mới của nghiên cứu

5.1. Về mặt lý luận

Tổng quan cho thấy chủ đề tính ổn định chi phí còn mới nhưng đang được quan tâm. Qua tổng quan hệ thống, tác giả đã xác định xu hướng, hướng nghiên cứu chính, công trình/ tác giả tiêu biểu và các khoảng trống nghiên cứu. Chưa có nghiên cứu nào đồng thời xem xét CSR, cấu trúc sở hữu vốn (CTSHV) và vai trò điều tiết của CTSHV lên tính ổn định chi phí trong bối cảnh doanh nghiệp niêm yết tại Việt Nam. Tác giả đề xuất và kiểm định mô hình nghiên cứu này, góp thêm bằng chứng thực nghiệm và nền tảng cho các nghiên cứu tiếp theo.

5.2. Về mặt thực tiễn

KQNC của luận án cho thấy tác động của CSR đến tính ổn định chi phí của DN, đồng thời, CTSHV (SO, IO, MAN) cũng ảnh hưởng đến tính ổn định chi phí. Đặc biệt, KQNC của luận án cung cấp bằng

chúng về vai trò điều tiết của CTSHV (SO, IO, FOR, MAN) ảnh hưởng đối với tác động của CSR đến tính ổn định chi phí của các DNNY tại TTCK Việt Nam. Những kết quả này là cơ sở khoa học hữu ích cho các đối tượng quan tâm như các nhà quản trị của DNNY, các ngân hàng, các nhà đầu tư, công ty kiểm toán, Bộ Tài chính tham khảo, từ đó đưa ra các quyết định phù hợp có liên quan.

6. Cấu trúc của nghiên cứu

Ngoài phần mở đầu và phần kết luận, nội dung luận án bao gồm 5 chương, cụ thể như sau:

Chương 1. Tổng quan nghiên cứu

Chương 2. Cơ sở lý thuyết

Chương 3. Phương pháp nghiên cứu

Chương 4. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

Chương 5. Kết luận và hàm ý

CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU

1.1. Phương pháp tổng quan nghiên cứu

Tổng quan nghiên cứu của luận án được tác giả thực hiện theo phương pháp tổng quan tài liệu có hệ thống (SLR_Systematic Literature Review) và kết hợp với phương pháp tổng quan theo dòng thời gian.

1.2. Tổng quan các nghiên cứu về tính ổn định chi phí trên thế giới

Để thực hiện tổng quan nghiên cứu về tính ổn định chi phí, tác giả sử dụng kỹ thuật Bibliometrix để tổng hợp 278 nghiên cứu được công bố từ năm 2003 đến tháng 2.2025. Các liên kết thư mục đến các nghiên cứu này đã được tác giả phân tích bằng phần mềm trực quan hóa các điểm tương đồng (VOS) và Bibliometrix, sử dụng R_Studio để lập bản đồ cơ sở kiến thức về tính ổn định chi phí.

1.2.1. Tổng quan chung về nghiên cứu ổn định chi phí của doanh nghiệp

Trong nội dung này, để mô tả được bức tranh thực trạng chung của các nghiên cứu về tính ổn định chi phí, tác giả sẽ tiến hành phân tích các nội dung bao gồm: (1) Số lượng xuất bản và xu hướng tăng trưởng về nghiên cứu ổn định của chi phí; (2) Phân tích bản đồ về tài liệu và quyền tác giả; (3) Phân tích sự xuất hiện của từ khóa.

Kết quả phân tích cho thấy nghiên cứu về tính ổn định chi phí là một chủ đề còn khá mới trong lĩnh vực kế toán, thể hiện qua số

lượng công bố của chủ đề này mới chỉ tăng mạnh từ năm 2021 đến nay. Phần lớn các nghiên cứu được thực hiện tại các quốc gia có thị trường phát triển như Mỹ, Anh và Trung Quốc, cho thấy tính ổn định chi phí là vấn đề nhận được sự quan tâm đáng kể cả về lý luận và thực tiễn. Bên cạnh đó, nhiều nghiên cứu được công bố trên các tạp chí uy tín thuộc nhóm Q1 như Accounting and Finance và Journal of Management Accounting Research. Đồng thời, các từ khóa như “Performance” và “Corporate governance”... xuất hiện với tần suất cao, phản ánh xu hướng mở rộng nghiên cứu về các mối quan hệ liên quan đến tính ổn định chi phí trong các bối cảnh khác nhau.

1.2.2. Tổng quan các hướng nghiên cứu về tính ổn định chi phí trên thế giới

1.2.2.1. Bằng chứng thực nghiệm về sự tồn tại tính ổn định chi phí

Công bố đầu tiên và có ảnh hưởng tới lĩnh vực nghiên cứu về tính ổn định chi phí là nghiên cứu của tác giả Anderson & cộng sự (2003). Nhóm tác giả tập trung xác định xem chi phí có đặc tính “ổn định” hay không - cụ thể, xem chi phí có tăng nhiều hơn khi hoạt động mở rộng hoặc giảm nhiều hơn khi hoạt động thu hẹp hay không, với cùng một mức độ biến động của hoạt động. Các nghiên cứu sau đó đã tiếp hành kiểm định bằng chứng về sự tồn tại tính ổn định chi phí trong các bối cảnh khác nhau (Dalla Via & Perego, 2014; Bugeja & cộng sự, 2015; Xu & Sim 2017; Feng & Baijie, 2018; Ibrahim, 2018; Gray,

2020; Krisnadewi Ayu & Soewarno, 2020; Golden & cộng sự, 2020; Hong & Thao 2021; Özkaya 2021; Ko & Jung 2022; Mayoral & Martín, 2024...).

Bên cạnh đó, các nghiên cứu trước cho thấy việc kiểm định tính ổn định chi phí có thể được thực hiện trên nhiều loại chi phí khác nhau của doanh nghiệp và chủ yếu tập trung vào các doanh nghiệp niêm yết do thuận lợi trong việc thu thập dữ liệu. Tuy nhiên, tại Việt Nam, nghiên cứu về tính ổn định chi phí vẫn còn khá hạn chế và hiện mới chỉ có nghiên cứu của Hong & Thao (2021) đề cập đến chủ đề này. Do đó, đây được xem là khoảng trống nghiên cứu tiềm năng để tác giả tiếp tục khai thác.

1.2.2.1. Các yếu tố ảnh hưởng đến tính ổn định chi phí

Theo dữ liệu phân tích đến thời điểm tháng 2/2025, sự phát triển của dòng nghiên cứu về tính ổn định chi phí đã có nhiều thay đổi. Vì vậy, tác giả phân loại các yếu tố quyết định tính ổn định chi phí thành các nhóm bao gồm: Vốn/ Cấu trúc sở hữu (Shen & Zhang, 2018; Yook & Kim, 2018; Prabowo & cộng sự, 2018; Xiao & cộng sự, 2024; Kong & cộng sự, 2025...), Ban quản trị công ty (Chen & cộng sự, 2012; Dierynck & cộng sự, 2012; Lee & cộng sự, 2020; Atasel & cộng sự, 2021; Le & cộng sự, 2022; Long & cộng sự, 2023; Jeon, 2024...), Đặc điểm doanh nghiệp (Kim & cộng sự, 2022; Chang & cộng sự, 2024; Stanimirović & cộng sự, 2024;...), Chính sách/ Chiến lược

(Jiang & cộng sự, 2016; Cao & Dong, 2017; Zhang & cộng sự, 2019; Zhong & cộng sự, 2020; Ballas & cộng sự, 2022; Chen & cộng sự, 2023; Kim & Harjoto, 2024; Chiang & cộng sự, 2025;...), Chất lượng thông tin/ Quản lý thu nhập (Yang, 2019; Oh & Park, 2021; Abu-Serdaneh, 2023;...), Rủi ro (Binhua & Boyuan, 2024; Darrough & cộng sự, 2025;...), Thuế (Xu & Zheng, 2020; Guo & cộng sự, 2021; Chalevas & cộng sự, 2025;...), Công nghệ/Đổi mới (Jia & cộng sự, 2023; Li & cộng sự, 2024; Shahzad & cộng sự, 2024;...), Văn hóa/Chính trị (Kitching & cộng sự, 2016; Kuo & Lee, 2023; Pan & cộng sự, 2024;...), Bên liên quan (Xin & cộng sự, 2021; Li & Lu, 2022; Yang & cộng sự, 2023;...), Cạnh tranh/ Tăng trưởng/ Cổ phiếu (Cheung & cộng sự, 2018; Azeez & cộng sự, 2022;...), và Yếu tố khác (Shubita, 2023; Zadeh & Jalali, 2024; Yan & cộng sự, 2025;...).

Qua tổng quan nghiên cứu về các nhân tố ảnh hưởng đến tính ổn định chi phí, tác giả nhận thấy các nghiên cứu trước chủ yếu được thực hiện tại các quốc gia phát triển và tập trung vào các doanh nghiệp niêm yết do thuận lợi trong việc thu thập dữ liệu. Tuy nhiên, tại Việt Nam hiện chưa có nhiều nghiên cứu xem xét các yếu tố tác động đến tính ổn định chi phí, đặc biệt là tác động của trách nhiệm xã hội doanh nghiệp (CSR). Trong bối cảnh phát triển bền vững ngày càng được quan tâm, nghiên cứu mối quan hệ giữa CSR và tính ổn định chi phí tại các doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán Việt Nam được xem là

khoảng trống nghiên cứu có ý nghĩa và phù hợp với xu hướng hiện nay.

1.2.2.2. Hệ quả kinh tế của ổn định chi phí

Theo hướng nghiên cứu này, tác giả đã phân tích các nghiên cứu trước liên quan đến các nhóm hệ quả do tính ổn định chi phí gây ra. Từ đó, những phân tích này của tác giả nhằm cung cấp thông tin về ảnh hưởng của tính ổn định chi phí có thể gây ra những hệ quả liên quan đến dự báo và quản trị lợi nhuận (Banker & Chen, 2006; Weiss, 2010; Ciftci & cộng sự, 2016; Silva & cộng sự, 2019; Abdullah, 2021; Hong & Thao, 2021; Hartlieb & Loy, 2022; Li & Sun, 2023; Lambert & cộng sự, 2024;...), thận trọng kế toán (Banker & cộng sự, 2016; Makni Fourati & cộng sự, 2020;...), yếu tố giá (Tang & cộng sự, 2022; Xiao, 2023; Agarwal, 2024;...), hoặc hệ quả khác (Rouxelin & cộng sự (2018; Sun & cộng sự (2019; He & cộng sự, 2020; Chen & Wang, 2023; Ma & cộng sự, 2024; Ntounis & Vlismas, 2025;...) do tính khách quan hoặc chủ quan của QTDN.

Thông qua phân tích các hệ quả của tính ổn định chi phí, tác giả nhận thấy hiện tượng này ảnh hưởng đáng kể đến dự báo thu nhập, quản trị lợi nhuận, giá cổ phiếu và mức độ thận trọng kế toán của doanh nghiệp. Chi phí kém linh hoạt có thể làm giảm độ chính xác của dự báo thu nhập, ảnh hưởng đến quyết định quản trị và đầu tư. Đồng thời, tính ổn định chi phí cũng tác động đến việc xây dựng chính sách kế

toán và chiến lược kiểm soát chi phí của doanh nghiệp. Vì vậy, việc hiểu rõ đặc điểm này có ý nghĩa quan trọng đối với cả nhà quản lý, nhà đầu tư và các nhà phân tích tài chính trong việc nâng cao hiệu quả quản trị và ra quyết định.

1.2.3. Tổng quan nghiên cứu về tác động của trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp đến tính ổn định chi phí

1.2.3.1. Tổng quan chung nghiên cứu về trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp

Tổng quan nghiên cứu cho thấy CSR ngày càng nhận được sự quan tâm mạnh mẽ của các nhà nghiên cứu và trở thành xu hướng quan trọng trong bối cảnh kinh doanh hiện đại. Việc thực hiện CSR không chỉ gắn với mục tiêu phát triển bền vững mà còn liên quan chặt chẽ đến quản trị doanh nghiệp và quá trình điều chỉnh nguồn lực hoạt động. Do đó, triển khai CSR có thể tác động đến hành vi chi phí và tính ổn định chi phí của doanh nghiệp. Từ cơ sở đó, nội dung tiếp theo tập trung khảo lược các nghiên cứu về ảnh hưởng của CSR đến tính ổn định chi phí của doanh nghiệp.

1.2.3.2. Tổng quan nghiên cứu về tác động của trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp đến tính ổn định chi phí

Thông qua phân tích tổng quan, tác giả nhận thấy nghiên cứu về tác động của CSR đến tính ổn định chi phí còn khá mới (12 bài) và số lượng nghiên cứu trên thế giới vẫn còn hạn chế, với kết quả nghiên

cứu chưa thống nhất. Mặc dù một số nghiên cứu đã được thực hiện tại các quốc gia phát triển và đang phát triển, đến nay vẫn chưa có nghiên cứu nào tập trung vào bối cảnh của các doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán Việt Nam. Do đó, đây được xem là khoảng trống nghiên cứu có ý nghĩa và tính khả thi, có thể tiếp tục khai thác.

1.2.4. Tổng quan nghiên cứu về vai trò của cấu trúc sở hữu vốn đối với tính ổn định chi phí

Qua phân tích tổng quan, tác giả nhận thấy CTSHV đã được xem xét với nhiều vai trò khác nhau trong nghiên cứu về tính ổn định chi phí như biến độc lập, biến điều tiết, biến kiểm soát và biến trung gian. Mặc dù đã có nhiều bằng chứng thực nghiệm trên thế giới về mối quan hệ giữa CTSHV và tính ổn định chi phí, tại Việt Nam hiện vẫn chưa có nghiên cứu nào xem xét vấn đề này. Đặc biệt, vai trò điều tiết của CTSHV trong mối quan hệ giữa CSR và tính ổn định chi phí cũng chưa được nghiên cứu trong bối cảnh các doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán Việt Nam. Do đó, đây được xem là khoảng trống nghiên cứu có ý nghĩa cả về lý thuyết và thực tiễn để tác giả tiếp tục khai thác.

1.3. Tổng quan nghiên cứu về tính ổn định chi phí tại Việt Nam

Tại Việt Nam, nghiên cứu về tính ổn định chi phí vẫn còn khá hạn chế (Huong, 2018; Đặng Thị Huyền Hương & Trần Tú Uyên, 2019; Hong & Thao, 2021; Hong & Trang, 2025). Mặc dù Hong & Trang (2025)

đã xem xét mối quan hệ giữa CSR và tính ổn định chi phí tại các doanh nghiệp niêm yết Việt Nam, nhưng đến nay vẫn chưa có nghiên cứu nào phân tích đồng thời tác động của CSR, ảnh hưởng của cấu trúc sở hữu vốn (CTSHV) và vai trò điều tiết của CTSHV trong mối quan hệ giữa CSR và tính ổn định chi phí. Đây chính là khoảng trống nghiên cứu mà tác giả tập trung khai thác.

1.4. Xác định khoảng trống nghiên cứu

Từ việc thực hiện tổng quan nghiên cứu, tác giả nhận thấy vẫn tồn tại nhiều khoảng trống nghiên cứu liên quan đến mối quan hệ giữa trách nhiệm xã hội doanh nghiệp (CSR), cấu trúc sở hữu vốn (CTSHV) và tính ổn định chi phí. Cụ thể, còn tồn tại khoảng trống về bằng chứng thực nghiệm khi các kết quả nghiên cứu trước chưa thống nhất; khoảng trống về mẫu nghiên cứu do các nghiên cứu chủ yếu được thực hiện tại các quốc gia phát triển và chưa chú trọng bối cảnh Việt Nam; khoảng trống thực nghiệm khi chưa có nghiên cứu nào xem xét đồng thời tác động của CSR, CTSHV và vai trò điều tiết của CTSHV đối với tính ổn định chi phí; đồng thời còn tồn tại khoảng trống lý thuyết trong việc kết hợp các lý thuyết liên quan để giải thích mối quan hệ này. Vì vậy, tác giả thực hiện nghiên cứu “Tác động của trách nhiệm xã hội doanh nghiệp đến tính ổn định chi phí – Vai trò điều tiết của cấu trúc sở hữu vốn tại các doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán Việt Nam” nhằm góp phần bổ sung các khoảng trống nghiên cứu trên.

CHƯƠNG 2. CƠ SỞ LÝ THUYẾT

2.1. Trách nhiệm xã hội doanh nghiệp

2.1.1. Khái niệm về trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp

Từ các quan điểm về trách nhiệm xã hội doanh nghiệp. Tác giả thấy rằng quan điểm của Mourougan (2015) và Behringer & Szegedi (2016) về CSR phù hợp với bối cảnh nghiên cứu của luận án bởi vì quan điểm này phù hợp với chủ trương của Chính phủ Việt Nam khi đưa ra các quyết định về phát triển bền vững mà tác giả đã nêu trong phần mở đầu. Hơn nữa, các quan điểm này đề cập cụ thể CSR là mô hình cân bằng lợi ích kinh tế, môi trường và xã hội; đây cũng chính là ba nội dung được tác giả chấm điểm khi đo lường CSR.

2.1.2. Phương pháp đo lường trách nhiệm xã hội doanh nghiệp

Trong nghiên cứu này, tác giả đo lường trách nhiệm xã hội doanh nghiệp (CSR) bằng phương pháp phân tích nội dung dựa trên các tiêu chuẩn của Global Reporting Initiative (GRI 2016). Phương pháp này giúp đánh giá mức độ công bố thông tin CSR của doanh nghiệp trên các khía cạnh kinh tế, môi trường và xã hội một cách có hệ thống và phù hợp với xu hướng phát triển bền vững hiện nay.

2.1.3. Khái niệm về công bố trách nhiệm xã hội doanh nghiệp

Gray & cộng sự (1996) cho rằng CSRD được biết đến là việc phân phối các tác động xã hội và môi trường từ các hoạt động kinh tế của

DN đến một số nhóm lợi ích nhất định trong xã hội và tác động của chúng đối với toàn thể cộng đồng.

2.2. Tính ổn định chi phí của doanh nghiệp

2.2.1. Khái niệm về chi phí

Theo chuẩn mực kế toán Việt Nam số 01 (Bộ Tài chính, 2002) thì: *“Chi phí là tổng giá trị các khoản làm giảm lợi ích kinh tế trong kỳ kế toán dưới hình thức các khoản tiền chi ra, các khoản khấu trừ tài sản hoặc phát sinh các khoản nợ dẫn đến làm giảm vốn chủ sở hữu, không bao gồm khoản phân phối cho cổ đông hoặc chủ sở hữu”*.

2.2.2. Phân loại chi phí

Chi phí trong doanh nghiệp có thể được phân loại theo nhiều góc độ khác nhau. Trong luận án này, tác giả phân loại chi phí theo kế toán quản trị, kế toán chi phí và thông tin được trình bày trên báo cáo kết quả kinh doanh để đáp ứng các mục tiêu quản trị và lập báo cáo tài chính của doanh nghiệp.

2.2.3. Khái niệm về tính ổn định chi phí

Anderson & cộng sự (2003) cung cấp bằng chứng rằng mức độ gia tăng chi phí liên quan đến hoạt động gia tăng lớn hơn mức độ suy giảm liên quan đến việc giảm các hoạt động tương đương và kết luận rằng chi phí có tính ổn định. Các tác giả lập luận trong mô hình của mình rằng nếu tính “ổn định chi phí” trong biến động chi phí BH&QLDN

xảy ra thì sự thay đổi của SG&A khi doanh thu tăng sẽ lớn hơn sự thay đổi của SG&A khi doanh thu giảm với điều kiện $\beta_1 > 0$ và $\beta_2 < 0$.

2.2.4. Một số mô hình đo lường tính ổn định chi phí của doanh nghiệp

Trong nghiên cứu này, tác giả lựa chọn mô hình của Anderson & cộng sự (2003) để đo lường tính ổn định chi phí do mô hình có tính khái quát cao và được sử dụng rộng rãi. Trong khi đó, mô hình của Ronen Weiss (2010) yêu cầu dữ liệu nhiều kỳ quan sát; mô hình của Rajiv D. Banker & Chen (2006) tập trung vào biến động chi phí và thu nhập; còn mô hình của Eric Noreen & Soderstrom (1994, 1997) chỉ xem xét một loại chi phí và một đối tượng nghiên cứu cụ thể.

2.3. Cấu trúc sở hữu vốn

Trong nghiên cứu này, tác giả lựa chọn các loại hình cấu trúc sở hữu vốn có khả năng thu thập dữ liệu đầy đủ và phù hợp với bối cảnh các doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán Việt Nam để đưa vào mô hình nghiên cứu, bao gồm: sở hữu nhà nước, sở hữu tổ chức, sở hữu nước ngoài và sở hữu của ban quản lý.

2.4. Các lý thuyết nền tảng

2.4.1. Lý thuyết ủy nhiệm

2.4.1.1. Nội dung lý thuyết

2.4.1.2. Vận dụng lý thuyết

2.4.2. Lý thuyết về thông tin bất cân xứng

2.4.2.1. Nội dung lý thuyết

2.4.2.2. Vận dụng lý thuyết

2.4.3. Lý thuyết các bên liên quan

2.4.3.1. Nội dung lý thuyết

2.4.3.2. Vận dụng lý thuyết

2.4.4. Lý thuyết chi phí bất cân xứng

2.4.4.1. Nội dung lý thuyết

2.4.4.2. Vận dụng lý thuyết

2.4.5. Lý thuyết hợp pháp

2.4.5.1. Nội dung lý thuyết

2.4.5.2. Vận dụng lý thuyết

CHƯƠNG 3. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

3.1. Giả thuyết nghiên cứu và mô hình nghiên cứu đề xuất

3.1.1. Giả thuyết nghiên cứu

3.1.1.1. Tác động của trách nhiệm xã hội đến tính ổn định chi phí doanh nghiệp

H1: Trách nhiệm xã hội doanh nghiệp tác động ngược chiều đến tính ổn định chi phí của DN.

3.1.1.2. Tác động của cấu trúc sở hữu vốn đến tính ổn định chi phí doanh nghiệp

H2. Quyền sở hữu nhà nước có tác động cùng chiều đến tính ổn định chi phí DN.

H3. Quyền sở hữu của tổ chức có tác động ngược chiều đến tính ổn định chi phí DN.

H4. Quyền sở hữu nước ngoài có tác động cùng chiều đến tính ổn định chi phí DN.

H5. Quyền sở hữu của NQL có tác động ngược chiều đến tính ổn định chi phí DN.

3.1.1.3. Trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp, tính ổn định chi phí:
Vai trò điều tiết của cấu trúc sở hữu vốn

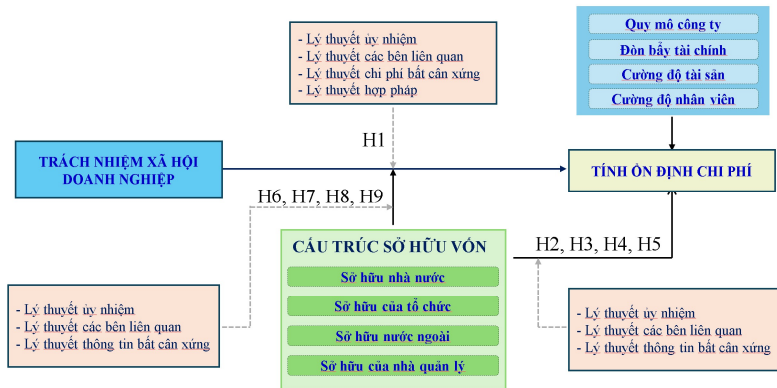
H6: Quyền sở hữu nhà nước có vai trò điều tiết và làm tăng cường ảnh hưởng của CSR đến tính ổn định chi phí DN.

H7: Quyền sở hữu tổ chức có vai trò điều tiết và làm suy giảm ảnh hưởng đối với tác động của CSR đến tính ổn định chi phí DN.

H8: Quyền sở hữu nước ngoài có vai trò điều tiết và làm tăng cường ảnh hưởng của CSR đến tính ổn định chi phí DN.

H9: Quyền sở hữu NQL có vai trò điều tiết và làm suy giảm ảnh hưởng đối với tác động của CSR đến tính ổn định chi phí DN.

3.1.2. Mô hình nghiên cứu đề xuất

Hình 3.1. Mô hình nghiên cứu đề xuất

(Nguồn: Tác giả đề xuất)

3.2. Phương pháp nghiên cứu và quy trình nghiên cứu

3.2.1. Phương pháp nghiên cứu

Trong luận án, tác giả sử dụng phương pháp NC định lượng

3.2.2. Quy trình nghiên cứu

Quy trình nghiên cứu của luận án được tác giả thực hiện theo các bước chính nhằm đảm bảo tính hệ thống và phù hợp với mục tiêu nghiên cứu. Trước hết, tác giả tiến hành tổng quan hệ thống và tổng quan theo dòng thời gian để xác định cơ sở lý thuyết, khoảng trống nghiên cứu và xây dựng mô hình nghiên cứu. Tiếp theo, dữ liệu phục vụ cho nghiên cứu định lượng được thu thập và xử lý nhằm kiểm định các giả thuyết nghiên cứu đã đề xuất. Cuối cùng, tác giả thực hiện phân tích và bàn luận kết quả nghiên cứu, từ đó đưa ra các nhận xét và đề xuất hàm ý phù hợp cho doanh nghiệp và các bên liên quan..

3.3. Mô hình hồi quy

Để kiểm định giả thuyết H₁ về tác động của CSR đến tính ổn định chi phí, mô hình hồi quy thứ nhất được đề xuất như sau:

$$\text{LNSGA}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{LNSALE}_{it} + \beta_2 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} + \beta_3 \text{LNSALE} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} + \beta_4 \text{CSR}_{it} + \beta_5 \text{SIZE}_{it} + \beta_6 \text{AI}_{it} + \beta_7 \text{LEV}_{it} + \beta_8 \text{EI}_{it} + \epsilon_{it} \quad (1)$$

Để kiểm định giả thuyết H₂, H₃, H₄, H₅ về tác động của CTSHV đến tính ổn định chi phí, mô hình hồi quy thứ hai được đề xuất như sau:

$$\text{LNSGA}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{LNSALE}_{it} + \beta_2 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} + \beta_3 \text{LNSALE} * \text{DEC}_{it} * \text{SO}_{it} + \beta_4 \text{LNSALE} * \text{DEC} * \text{IO}_{it} + \beta_5 \text{LNSALE} * \text{DEC} * \text{FOR}_{it} + \beta_6 \text{LNSALE} * \text{DEC}_{it} * \text{MAN}_{it} + \beta_7 \text{SO}_{it} + \beta_8 \text{IO}_{it} + \beta_9 \text{FOR}_{it} + \beta_{10} \text{MAN}_{it} + \beta_{11} \text{SIZE}_{it} + \beta_{12} \text{AI}_{it} + \beta_{13} \text{LEV}_{it} + \beta_{14} \text{EI}_{it} + \epsilon_{it} \quad (2)$$

Tiếp theo, để kiểm định các giả thuyết còn lại (H_6, H_7, H_8, H_9) về vai trò điều tiết của CTSHV ảnh hưởng đối với tác động của CSR đến tính ổn định chi phí, mô hình hồi quy về tác động của CSR đến tính ổn định chi phí có phân tích vai trò điều tiết của CTSHV được đề xuất như sau:

$$\begin{aligned} \text{LNSGA}_{it} = & \beta_0 + \beta_1 \text{LNSALE}_{it} + \beta_2 \text{LNSALE}_{it} * \text{DEC}_{it} + \\ & \beta_3 \text{LNSALE} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} + \\ & \beta_4 \text{CSR}_{it} + \beta_5 \text{LNSALE} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} * \text{SO}_{it} + \beta_6 \text{LNSALE} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} * \text{IO}_{it} \\ & + \beta_7 \text{LNSALE} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} * \text{FOR}_{it} + \beta_8 \text{LNSALE} * \text{DEC}_{it} * \text{CSR}_{it} * \text{MAN}_{it} + \\ & \beta_9 \text{SO}_{it} + \beta_{10} \text{IO}_{it} + \beta_{11} \text{FOR}_{it} + \beta_{12} \text{MAN}_{it} + \beta_{13} \text{SIZE}_{it} + \beta_{14} \text{AI}_{it} + \beta_{15} \text{LEV}_{it} + \\ & \beta_{16} \text{EI}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (3) \end{aligned}$$

3.4. Đo lường các biến trong mô hình nghiên cứu

3.4.1. Biến phụ thuộc

Tác giả sử dụng mô hình Anderson & cộng sự (2003) để đo lường tính ổn định chi phí SG&A:

$$\text{Log} \frac{\text{SG\&A}_t}{\text{SG\&A}_{t-1}} = \beta_0 + \beta_1 \text{Log} \frac{\text{SALE}_t}{\text{SALE}_{t-1}} + \beta_2 \text{DEC}_t \times \text{Log} \frac{\text{SALE}_t}{\text{SALE}_{t-1}} + \varepsilon$$

3.4.2. Biến độc lập và biến điều tiết

3.4.2.1. Biến độc lập

Biến CSR hàng năm được tính toán theo công thức sau:

$$\text{CSR}_{it} = \frac{\sum_{i=0}^{n=77} X_t}{n}$$

Trong đó: CSR_{it} là chỉ số công bố thông tin TNXH tổng của công ty thứ i trong năm t , với $0 < \text{CSR}_{it} < 1$. Điểm số mức độ công bố

CSR (X_t) trong mỗi quan sát được tính toán trên cơ sở tổng điểm mà DN i trong năm thứ t đạt được ở 33 tiêu chuẩn chia cho tổng số điểm tối đa ($n = 77$ điểm).

3.4.2.2. Đo lường các biến thuộc cấu trúc sở hữu vốn

Trong luận án này, tác giả sử dụng 4 biến thuộc cấu trúc sở hữu vốn (CTSHV), bao gồm quyền sở hữu nhà nước, quyền sở hữu tổ chức, quyền sở hữu của nhà quản lý và quyền sở hữu nước ngoài. Các biến này được đo lường bằng tỷ lệ phần trăm sở hữu tương ứng của từng loại hình sở hữu trong doanh nghiệp.

3.4.3. Biên kiểm soát

3.5. Mẫu nghiên cứu, phương pháp thu thập dữ liệu và kỹ thuật phân tích dữ liệu

3.5.1. Mẫu nghiên cứu và phương pháp thu thập dữ liệu

3.5.1.1. Mẫu nghiên cứu

Mẫu cuối cùng của luận án gồm 284 DNNY, tương ứng với 1.420 quan sát trong giai đoạn 5 năm 2020-2024.

3.5.1.2. Thu thập dữ liệu

Dữ liệu dùng để đo lường biến và kiểm định giả thuyết NC được thu thập từ nguồn TT đã công bố của các CTNY trên HOSE và HNX.

3.5.2. Kỹ thuật phân tích dữ liệu

3.5.2.1. Phân tích dữ liệu bảng

3.5.2.2. Chọn mô hình phù hợp

3.5.2.3. Kiểm tra khuyết tật của mô hình do vi phạm giả định

CHƯƠNG 4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

4.1. Phân tích thống kê mô tả

4.1.1. Phân tích thống kê mô tả về trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết trên TTCK Việt Nam giai đoạn 2020 – 2024

4.1.2. Phân tích thống kê mô tả về biến động của chi phí bán hàng và chi phí quản lý doanh nghiệp

4.1.3. Phân tích thống kê mô tả về biến động doanh thu bán hàng và cung cấp dịch vụ

4.1.4. Phân tích thống kê mô tả về các biến thuộc cấu trúc sở hữu vốn

4.2. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

4.2.1. Tác động của trách nhiệm xã hội doanh nghiệp đến tính ổn định chi phí

4.2.1.1. Lựa chọn mô hình phù hợp

4.2.1.2. Kiểm định các khuyết tật của mô hình do vi phạm giả định

Kết quả kiểm tra các giả định cho thấy, chỉ có một giả định bị vi phạm là phương sai không đổi. Để khắc phục vi phạm giả định này, tác giả thực hiện ước lượng bằng phương pháp FGLS.

Bảng 4.1. So sánh kết quả của bốn mô hình POOLED OLS, FEM, REM, FGLS

	POOLED OLS	FEM	REM	FGLS
LNSALE	0,731***	0,769***	0,731***	0,579***
	[34,39]	[30,61]	[34,39]	[20,59]
LNSALE*DEC	-0,651***	-0,786***	0,651***	-0,245***

	[-9,60]	[-9,67]	[-9,60]	[-3,90]
LNSALE*DEC*CSR	3,121***	2,337***	3,121***	0,802**
	[10,07]	[6,13]	[10,07]	[2,47]
CSR	0,296***	0,171**	0,296***	0,0820***
	[5,49]	[2,52]	[5,49]	[3,38]
SIZE	0,00921	0,438***	0,00921	0,00909**
	[1,06]	[7,19]	[1,06]	[2,44]
AI	0,0248**	0,0444	0,0248**	-0,00349
	[2,26]	[0,91]	[2,26]	[-0,55]
LEV	-0,000364	0,00186***	0,000364	0,000175*
	[-1,63]	[-2,72]	[-1,63]	[-1,81]
EI	-0,0215**	0,0233	0,0215**	0,00172
	[-2,27]	[0,59]	[-2,27]	[0,36]
cons	-0,334***	-5,017***	0,334***	-0,0887*
	[-3,00]	[-8,49]	[-3,00]	[-1,84]
N	1420	1420	1420	1420
R-squared	0,634	0,699		
* p<0.1, ** p<0.05, *** p<0.01				

(Nguồn: Dữ liệu tác giả thu thập, Stata 15)

4.2.1.3. Bàn luận

Kết quả ở Bảng 4.5 cho thấy hệ số $\beta_3 = 0,802 > 0$ và có ý nghĩa thống kê ở mức 1%, phản ánh rằng CSR càng cao sẽ càng làm giảm tính ổn định chi phí SG&A, qua đó chấp nhận giả thuyết H1.

4.2.2. Tác động của cấu trúc sở hữu vốn đến tính ổn định chi phí

4.2.2.1. Lựa chọn mô hình phù hợp

4.2.2.2. Kiểm định các khuyết tật của mô hình.

Kết quả kiểm tra các giả định cho thấy, chỉ có một giả định bị vi phạm là phương sai không đổi. Để khắc phục vi phạm giả định này, tác giả thực hiện ước lượng bằng phương pháp FGLS.

Bảng 4.2. So sánh kết quả của bốn mô hình POOLED OLS, FEM, REM, FGLS

Mô hình				
Nhân tố	POOL OLS	FEM	REM	FGLS
LNSALE	0,762***	0,771***	0,762***	0,637***
	[39,04]	[32,68]	[39,04]	[24,98]
LNSALE*DEC	-0,966***	-1,097***	-0,966***	-0,617***
	[-11,25]	[-10,19]	[-11,25]	[-8,49]
LNSALE*DEC*SO	-0,0108***	0,0143***	-0,0108***	0,00582***
	[-7,49]	[-7,69]	[-7,49]	[-4,89]
LNSALE*DEC*IO	0,0155***	0,0164***	0,0155***	0,00940***
	[12,99]	[10,24]	[12,99]	[7,02]
LNSALE*DEC*FOR	0,00124	-0,00241	0,00124	-0,00101
	[0,25]	[-0,42]	[0,25]	[-0,38]
LNSALE*DEC*MAN	0,00490*	0,00549*	0,00490*	0,00349*

	[1,80]	[1,70]	[1,80]	[1,67]
SO	-0,000408**	-0,000151	-0,000408**	0,000175**
	[-2,17]	[-0,25]	[-2,17]	[-2,51]
IO	0,000634***	0,000538	0,000634***	0,000186**
	[3,16]	[0,92]	[3,16]	[2,13]
FOR	-0,000115	-0,00229	-0,000115	-0,000103
	[-0,30]	[-1,43]	[-0,30]	[-0,86]
MAN	-0,0000192	-0,000352	-0,0000192	-0,000144
	[-0,06]	[-0,58]	[-0,06]	[-0,99]
SIZE	0,0156**	0,181***	0,0156**	0,0122***
	[2,04]	[2,99]	[2,04]	[3,90]
AI	-0,0252**	-0,0411	-0,0252**	-0,0196***
	[-2,29]	[-0,89]	[-2,29]	[-3,39]
LEV	-0,000203	-0,000615	-0,000203	-0,000092
	[-0,99]	[-0,95]	[-0,99]	[-1,04]
EI	0,0052	0,0293	0,0052	0,00899**
	[0,59]	[0,78]	[0,59]	[2,03]
cons	-0,159	-1,907***	-0,159	-0,0601
	[-1,55]	[-3,14]	[-1,55]	[-1,38]
N	1420	1420	1420	1420
R-sq	0,697	0,736		
t statistics in brackets				
* p<0,1, ** p<0,05, *** p<0,01				

(Nguồn: Dữ liệu tác giả thu thập, Stata 15)

4.2.2.3. Bàn luận

Kết quả ở Bảng 4.6 cho thấy quyền sở hữu nhà nước tác động làm tăng tính ổn định chi phí SG&A, trong khi quyền sở hữu tổ chức và quyền sở hữu của nhà quản lý làm giảm tính ổn định chi phí SG&A; ngược lại, quyền sở hữu nước ngoài không có ảnh hưởng có ý nghĩa thống kê đến tính ổn định chi phí tại các DNNY Việt Nam.

4.2.3. Vai trò điều tiết của cấu trúc sở hữu vốn đối với mối quan hệ giữa CSR và tính ổn định chi phí

4.2.3.1. Lựa chọn mô hình phù hợp

Kết quả lựa chọn cho thấy Pooled OLS là mô hình phù hợp nhất.

4.2.3.2. Kiểm định các khuyết tật của mô hình

Kết quả kiểm tra các giả định cho thấy, chỉ có một giả định bị vi phạm là phương sai không đổi. Để khắc phục vi phạm giả định này, tác giả thực hiện ước lượng bằng phương pháp FGLS.

Bảng 4.3. So sánh kết quả của bốn mô hình POOLED OLS, FEM, REM, FGLS

Mô hình	POOLED OLS	FEM	REM	FGLS
NHÂN TỐ				
LNSALE	0,767***	0,774***	0,767***	0,635***
	[39,33]	[32,71]	[39,33]	[25,35]
LNSALE*DEC	-0,620***	-0,777***	-0,620***	-0,342***
	[-9,96]	[-10,08]	[-9,96]	[-6,05]
LNSALE*DEC*CSR	-2,239***	-2,054***	-2,239***	-1,912***
	[-3,90]	[-2,97]	[-3,90]	[-4,10]
CSR	0,116**	0,114*	0,116**	0,0438**
	[2,24]	[1,75]	[2,24]	[2,24]

LNSALE*DEC*CSR*SO	-0,0505***	0,0628***	0,0505***	-0,0286***
	[-5,62]	[-5,68]	[-5,62]	[-3,93]
LNSALE*DEC*CSR*IO	0,0833***	0,0882***	0,0833***	0,0545***
	[10,98]	[8,90]	[10,98]	[6,79]
LNSALE*DEC*CSR*FOR	-0,0315	-0,0412	-0,0315	-0,0180**
	[-1,38]	[-1,59]	[-1,38]	[-2,06]
LNSALE*DEC*CSR*MAN	0,0448**	0,0446**	0,0448**	0,0315**
	[2,43]	[2,04]	[2,43]	[2,31]
SO	-0,00014	-9,4E-06	-0,00014	-1,9E-05
	[-0,77]	[-0,02]	[-0,77]	[-0,28]
IO	0,000346*	0,000344	0,000346*	0,000106
	[1,75]	[0,59]	[1,75]	[1,24]
FOR	-0,00025	0,00310**	-0,00025	-0,00018
	[-0,63]	[-2,01]	[-0,63]	[-1,55]
MAN	1,94E-05	-0,000363	1,94E-05	-6E-05
	[0,06]	[-0,61]	[0,06]	[-0,43]
SIZE	0,0126	0,134**	0,0126	0,00948***
	[1,56]	[2,13]	[1,56]	[2,92]
AI	-0,0261**	-0,0577	-0,0261**	-0,0186***
	[-2,36]	[-1,23]	[-2,36]	[-3,28]
LEV	-0,00015	-0,000372	-0,00015	-6,7E-05
	[-0,73]	[-0,57]	[-0,73]	[-0,76]
EI	0,00461	0,0329	0,00461	0,00721*
	[0,52]	[0,87]	[0,52]	[1,67]
cons	-0,14	-1,318**	-0,14	-0,0518
	[-1,36]	[-2,06]	[-1,36]	[-1,17]
N	1420	1420	1420	1420
R-sq	0,699	0,735		
* p<0,1, ** p<0,05, *** p<0,01				

(Nguồn: Dữ liệu tác giả thu thập, Stata 15)

4.2.3.3. Bàn luận

Xét về vai trò điều tiết của cấu trúc sở hữu vốn, KQNC cho thấy sở hữu nhà nước (SO) và sở hữu nước ngoài (FOR) có xu hướng làm gia tăng tác động của CSR đến tính ổn định chi phí, trong khi sở hữu tổ chức (IO) và sở hữu của nhà quản lý (MAN) lại làm suy giảm tác động này.

CHƯƠNG 5. KẾT LUẬN VÀ HÀM Ý

5.1. Kết luận chung

5.2. Hàm ý

5.2.1. Hàm ý về mặt lý thuyết

Thông qua tổng quan hệ thống các nghiên cứu trước, luận án đã khái quát bức tranh nghiên cứu về tính ổn định chi phí trên thế giới và tại Việt Nam, bao gồm xu hướng nghiên cứu, các hướng nghiên cứu chính, các công trình tiêu biểu và những khoảng trống còn tồn tại. Kết quả tổng quan cho thấy chủ đề này còn khá mới, đặc biệt trong bối cảnh Việt Nam và trong mối quan hệ với CSR và cấu trúc sở hữu vốn. Mặc dù các nghiên cứu trước đã xem xét riêng lẻ tác động của CSR đến tính ổn định chi phí, tác động của CTSHV đến tính ổn định chi phí và vai trò điều tiết của CTSHV, nhưng chưa có nghiên cứu nào phân tích đồng thời cả ba nhóm mối quan hệ này tại các DNNY trên TTCK Việt Nam. Vì vậy, luận án góp phần bổ sung và phát triển cơ sở lý thuyết về tác động của CSR đến tính ổn định chi phí, cũng như vai trò điều tiết của CTSHV cho các nghiên cứu tiếp theo liên quan đến chủ đề này trong bối cảnh Việt Nam.

5.2.2. Hàm ý về mặt thực tiễn

Từ KQNC, tác giả đưa ra một số hàm ý có liên quan và hữu ích cho các DNNY trên TTCK, ngân hàng, nhà đầu tư, công ty kiểm toán, Bộ Tài chính để đưa ra các quyết định kinh tế phù hợp.

5.3. Hạn chế của nghiên cứu và đề xuất hướng nghiên cứu tiếp theo

Nghiên cứu có một số hạn chế: chưa xét đầy đủ các biến điều tiết quản trị (HĐQT, CEO, cấu trúc quản trị), chưa kiểm tra vai trò trung gian (ví dụ CTSHV) giữa CSR và ổn định chi phí, và chưa xử lý khả năng nội sinh trong mô hình. Việc đo lường cũng hạn chế khi chỉ sử dụng thang đo Anderson et al. (2003) cho ổn định chi phí và mức công bố GRI 2016 cho CSR; cần so sánh với các thang đo khác để kiểm chứng. Ngoài ra, nghiên cứu chỉ tập trung vào tổng chi phí SG&A mà chưa phân tích các loại chi phí khác hoặc sự khác biệt theo ngành.